

сприяють уніфікації передового світового досвіду та допомагають адаптуватися до нових вимог в освіті. Серед найбільш актуальних тем, які піднімаються на таких зустрічах: Проблеми дистанційного навчання в умовах пандемії, Освіта різних категорій дорослого населення як ресурс розвитку суспільства, Неперервна професійна освіта XXI століття, адже виникає гостра необхідність гарантувати доступ до навчання в умовах масового закриття шкіл на невизначений період.

ЮНЕСКО ініціювала створення Глобальної коаліції з питань освіти. Її метою є допомога країнам щодо мобілізації та впровадження інноваційних рішень дистанційного навчання з урахуванням специфіки конкретної ситуації.

Щоб допомогти вчителям опанувати відповідний інструментарій до Глобальної освітньої коаліції долучилась компанія «Google», яка у співпраці з Інститутом інформаційних технологій в освіті ЮНЕСКО, створили сайт українською мовою «Навчайте з дому», який виконує функцію інформаційного центру, підказок, тренінгів та інструментів з ресурсу Google for Education. Всі заходи мають на меті допомогти педагогам продовжувати викладати, навіть якщо вони фізично не знаходяться в класі [3; 5].

Література

1. UNESCO. Global education coalition. [Електронний ресурс] – Access mode: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/globalcoalition>
2. Шандра Р. Підвищення кваліфікації викладачів вишів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.ua/vnz/73409/>
3. Дяченко Л. М. Проблеми дистанційної освіти в умовах пандемії. Рекомендації міжнародних організацій // Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України / вебінар від 04.05.2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://ipood.com.ua/data/NDR/nonNDR_publications/UNESCO_04_05_2020.pdf
4. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників / Постанова КМУ № 800 від 21.08.2019 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/65634
5. Навчайте з дому! / Google, UNESCO – Access mode: <https://teachfromhome.google/intl/uk>

УДК 37.016:81-028.31:005.336.2:373.3.011.3-052

ФЕНЦИК О.М., ГАЛЬОВИЧ І.І.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ГРАМОТНОСТІ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У сучасному суспільстві важливого значення набуває проблема грамотності усного та писемного мовлення як чинника формування комунікативної компетентності. Концепція «Нової української школи» декларує необхідність формування ключових і предметних компетентностей, які створюють основу для успішної самореалізації учня – як особистості, громадянина і фахівця. Першою в переліку формування ключових компетентностей – «вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння

усно й письмово висловлювати свої думки»[2]. Цілком зрозуміло, що початкова освіта закладає основу для їх формування і здійснюється це, насамперед, у процесі вивчення предметів мовно-літературної освітньої галузі.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про увагу сучасних науковців до різних аспектів проблеми формування грамотності писемного мовлення, зокрема особливості вироблення орфографічних умінь і формування навичок висвітлюють психологи Д. Богоявленський, М. Пучковський та ін., методисти, зокрема: М. Вашуленко, О. Біляєв, Н. Грона, Г. Коваль, І. Хом'як. Водночас, попри численні наукові розвідки, намагання особистісно зорієнтувати мовну освіту, вдосконалити її зміст, осучаснити форми, методи і засоби навчання, грамотність писемного мовлення випускників падає.

З-поміж причин недостатньої грамотності відносимо: низька читацька культура; недостатня мотивація; зменшення навчального часу на вивчення правописної грамотності; несистемна і несистематична робота з навчання правопису та ін.

Відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти [1], метою вивчення мовно-літературної освітньої галузі формування комунікативної компетентності молодшого школяра, яка «виявляється в здатності спілкуватися з людьми різного віку і статусу, розуміти й відтворювати сприйняту на слух і прочитану інформацію, змістовно й грамотно висловлювати свої думки в усній і письмовій формах, вільно володіти мовою в процесі розв'язання посильних життєвих завдань» [3, с.16].

Очевидно, що формування комунікативної компетентності молодших школярів можливе за умови посилення уваги до формування й розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання і письма).

Письмо – це передусім продуктивний вид мовленнєвої діяльності, що дає можливість письмово висловлювати свої думки, почуття. Зрозуміло, що для комунікації важливим є змістовий аспект висловлювання, проте граматична й орфографічна унормованість є необхідним чинником для писемного висловлювання, що значною мірою в процесі комунікації забезпечує розуміння написаного.

Для забезпечення грамотного письма необхідно сформувати в учнів здатність застосовувати визначені освітньою програмою правила правопису у процесі писемної комунікації. Однією з причин недостатньо високої грамотності писемного мовлення молодших школярів є не сформованість в них орфографічної пильності, тобто невміння «бачити» орфограми.

Орфографічна пильність в учнів формується, розвивається поступово, проте для успішного розвитку важливо створювати на кожному уроці мотиваційну установку на її вироблення, свідоме ставлення до грамотного писемного мовлення. Крім того, тільки у процесі системної та систематичної роботи над формуванням та розвитком орфографічної пильності, вона автоматизується і стає компонентом орфографічного досвіду, забезпечуючи успішне виконання перших етапів орфографічної дії: виявлення і впізнання орфограми.

В умовах реалізації компетентнісного підходу формування грамотності писемного мовлення здійснюється виключно на засадах принципу усвідомленого засвоєння, який передбачає вивчення правил правопису в процесі дослідницько-пошукової діяльності учнів під керівництвом учителя.

Розвиток орфографічної пильності, вимагає використання спеціальних прийомів і видів роботи, таких як: письмо з пропусками орфограм, робота над помилками, графічне та цифрове позначення орфограм із застосування дидактичних засобів: опорних карток-орфограм, правописних тренажерів, різних алгоритмів, пам'яток тощо.

Зрозуміло, що в епоху інформаційно-комунікаційних технологій важливо визначити нові способи формування грамотності писемного мовлення як чинника комунікативної компетентності молодших школярів. Навчально-пізнавальна активність підвищиться у разі використання інформаційно-електронних дидактичних ігор для вивчення граматики і орфографії української мови у початковій школі, зокрема: «Грамотійка допомагає звірятам» (2 клас), «Грамотійка будує місто» (3 клас), «Грамотійка та її друзі» (4 клас). Також ефективними для формування правильності писемного мовлення будуть електронні правописні тренажери: «Вивчаю словникові слова», «Дитячі тренажери грамотності» - навчальні ігри для школярів початкових класів; текстові, словникові та малюнкові тренажери допоможуть значно підвищити рівень знань дитини з української граматики.

Добираючи методи, прийоми, засоби навчально-пізнавальної діяльності, важливо також забезпечити систематичний і цілеспрямований мовленнєвий розвиток учнів, тобто і правильно будувати письмове зв'язне висловлювання, при цьому добирати компетентнісно орієнтовані завдання, що пов'язані соціальним досвідом учнів, повсякденним життям.

Таким чином, важливим складником комунікативної компетентності молодшого школяра є здатність змістовно і грамотно висловлювати свої думки в усній і письмовій формах. Формування грамотності писемного мовлення учнів - одне з найважчих, але надважливих завдань. Для цього необхідно створити сучасне методичне забезпечення уроку, визначити педагогічні умови, що будуть сприяти ефективному формуванню грамотності писемного мовлення як чинника комунікативної компетентності молодших школярів.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/B0/derj-standart-pochatk-new.pdf>
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
3. Пономарьова К. І. Моделювання уроку української мови на компетентнісних засадах / К. Пономарьова // Початкова школа. - 2016. - № 9. - С. 15-19.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>